

kötetet jelentetett meg Grósz Alfréd emlékére).⁷ A késmárki temetőben neves polgárcsaládok szépen rendben tartott síremlékeit néztük meg, pl. a Bethlenfalvy család sírkertjénél is megállva, ahol Bethlenfalvy Gábor beszélt családjáról.⁸ A városi sétán a Bethlenfalvy család házában álltunk meg, a három neves Genersich-testvér házáról is beszélünk, és Szirmay Hedvig bárónőről is.⁹ Az egyik főtéri gyógyszertár üvegajtaja a Magyar Szent Koronát ábrázolja, és magyarul gyógyszertár van kiírva, ami száz éve megmaradt, előtte csoportkép készült. Thomas Mauksch emléktáblájánál Neidenbach Ákos beszélt a Tatra-irodalom egyik jelentős forrásának számító Mauksch-napló kiadásáról, amelyen 20 éve dolgozik. A Genersich-alapítvány által állított Genersich Antal-emléktáblát is megnéztük. A Kežmarská étterembeli ebéd során Milan Choma tanárral találkoztunk, aki idén tölti be 70. évét, neves lokálpatrióta, helytörténész, Késmárk város, 750 éves jubileuma alkalmából előadássorozatot tart neves késmárki személyiségekről.

Volt lehetőség egyéni és külön programokra. Lox Ádám ez alkalommal felmenői lőcsei evangélikus temetőbeli sírjára feliratot készíttetett, ill. vasárnap egyik őse nyomán, aki Mateócon evangélikus lelkész volt, Adda Ágnessel együtt részt vett a mateóci istentiszteleten. Lőcsén többek felmentek a Mária-hegyre a búcsújáró templomhoz. Lőcsén Handlovics Ákos és Petrilla Szabolcs megkeresték a Kolostor, illetve a Kórház utcában családjuk régi házát.¹⁰ Vasárnap volt, aki még Lőcsén maradt, és fotózta a szép várost. Többen hazaúton Tóthmátyásné Ildikó szervezésében a Gömör megyei Csetnek gótikus, Árpád-kori evangélikus templomát megnézték. Sigray István és Csépfánfalvy Zsolt Zsigra Árpád-kori templomát ejtették útba.

Ebéd után a közös program véget ért, a résztvevők ezután autóval, vonattal hazaindultak, és szerencsésen haza is értek.

Czenthe Miklós

A Jekelfalussy és a Podhorszky család jelesei Lontón

2019. szeptember utolsó szombatján az Ipolyhoz közeli Lontón családias hangulatú ünnepséggel emlékeztek Jekelfalussy József (1849. október 9.–1901. február 12.) statisztikus születésének 170. és neje, Podhorszky Erzsébet (1859. november 9. – 1937. január 18.) születésének 160. évfordulójára. A szentmisét követő előadás színhelye a Szent Anna tiszteletére szentelt templom volt, ezért az előadó, Bendíkné Szabó Márta előadását a templom történetével kezdte, amely a Podhorszky és Jekelfalussy család katolikus hitéletének is helyszíne volt.

Pesty Frigyes kéziratos helynévtára szerint az ipolyszakállosi plébániához tartozó templom építése 1660-ra tehető. Bartha Ödönné Bodonyi Ilona (1920–2010) adatközlő nagynénjétől, Murányi Emmától úgy hallotta, hogy eredetileg a Murányiakkal rokon Okolicsányi család temetkezési kápolnájának készült.

⁷ https://hu.wikipedia.org/wiki/Grósz_Alfréd

⁸ Bethlenfalvy Ernő neves természettudós: https://hu.wikipedia.org/wiki/Bethlenfalvy_Ernő

⁹ Szirmay Hedvigről cikk az *Új Szóban*: <https://ujso.com/vasarnap/az-utolso-kesmarki-barono>

¹⁰ Handlovics Ákos értékes dokumentumokat is hozott magával a Handlovics család hagyatékából: 1919-es fotó a Scepusia zenekarról, újságcikk a *Szepesi Híradó*ból, családtag megválasztása lőcsei városi jegyzőnek.

Az 1792-es canonica visitatio feljegyzésében olvasható, hogy *Lonthó* templomát 1742-ben „helyszűke miatt a földesúr, *Dvornikovich* [Miklós] és az uradalom népének bőkezűségéből építtették, patrocíniumát Szent Anna napján (júl. 26.) ünnepli. A templomban két oltár van: a Szent Annának fölszentelt főoltáron áll az oltárszekrény. A templomhajó baloldalán van a *Nepomuki Szent Jánosnak* szentelt mellékoltár, s az alig megmunkált szószék. A monstranciát *Okolicsányi Antal* úr adományából vették.” A XX. század első harmadában még gömb alakú fatornyó volt, amelyet a II. világháború előtti években sodort le egy nyári szélvihar. *Bodonyi Ilona* kislányként látta a templom előtt, a földön heverni a tornyot. A templom elé 1952-ben áthelyezett faharangláb eredetileg a falu közepén állt, ahol két harangot tartott. Közülük az egyik 1752-ben készült *Halil József* esztergomi öntödéjében. A haranglábát 1876-ban, *Mészáros Alajos* plébános szolgálati ideje alatt valószínűleg fel- vagy megújították, az akkori, fába vésett szövegű, s már nehezen olvasható dedikációs táblát az áthelyezéskor, illetve az 1999-es teljes felújításkor megőrizték: „MÉSZÁROS ALLAJOS / PLÉBÁNOS ÚR ANNO 1876 NA AD. BI SZ.J.T.BI. CSONKA IS.TA. N.J.É.P.”

Az előadó a település gazdag történelmét a falu jelesei életrajzából vett rövid ízelítővel illusztrálta. Az oszmán fennhatóság alóli szabadulás után a település legjelentősebb földesura a *Szent-Iványi* család lett. 1760-ban épült kastélyukat 1894-ben *Thék Endre*, a magyar zongoragyártás és bútóripár egyik megteremtője megvásárolta, és pazar módon átépíttette. A *Szent-Iványi*-birtok házasság és örökség útján osztódott a *Majthényi*, *Madocsányi*, *Dvornikovich*, *Rakovszky*, *Kasza*, *Okolicsányi*, *Podhorszky* stb. családok között. A XIX. század végén és a XX. század elején a *Simonyi*, *Sarnóczay*, *Buócz*, *Ferenczy*, *Bossányi*, *Bainville*, *Vaskovics*, *Zsembery* vagy *Sembery*, *Szabadhegyi* és *Zmeskall* családnév is felbukkan a birtokosok között, de a legtöbb esetben egymással szoros rokonságban álló famíliákról van szó.

A templomépítő *Dvornikovich Miklós* unokáit, dédunokáit is jeles lakói között tartotta számon a község. *Dvornikovich Mária Anna* és *Fejérváry József* fia, *Miklós* az ipolysági *Honti Kaszinó* egyik alapító tagja volt, s mikor 1852-ben az amerikai *Dawenportba* költözött, anyai birtokrészét unokatestvérére, a *Dvornikovich Etelka* és *Rajner József* házasságából származó *Pálra* hagyta, aki az 1848–49-es szabadságharc idején *Guyon Richárd* hadsegédeként szolgált, és 1869–1871 között id. *Andrássy Gyula* kormányában a belügyminiszteri posztot töltötte be. 1879. szeptember 9-én halt meg, s a kerek 140. évforduló alkalmából a résztvevők megkoszorúzták a templom melletti síremlékét.

A tamásfalvi *Kasza* család is a község birtokosai közé tartozott, tagjai közül szintén többen nyugszanak az itteni temetőben: pl. *Tamás táblabíró*, *Ágoston alszolgabíró*, aki szintén részt vett a magyar szabadságharcban, s a *Murányi-sírkertben* nyugszik, *Bodonyi Gyula* sírja alatt. *Okolicsányi Antal* szintén *Lontón* lakott, s mivel részt vett a szabadságharcban, a fegyverletétel után bebörtönözték. Amnesztiával szabadulva *lontói* birtokára tért vissza. Ugyancsak *Lontón* született 1842-ben a báró *Kaas Ede* és *draskóczi* és *jordánföldi Ivánka Ida* házasságából származó *reventlowi Kaas Ivor*, jeles újságíró és utazó, aki a *budapesti Kerepesi* temetőben nyugszik.

Rimaszombat szülötte, dr. *Jekelfalussy József*, neves statisztikus és közigazdász *podhorai* és *nemes-kotessói Podhorszky György*, *Hont vármegye* alispánjának lányával, *Erzsébettel* (Elzával) 1879-ben kötött házassága révén vált birtokossá a községben. *Jekelfalussy József* 1849. október 9-én született, s 1869-től a *budapesti tudományegyetem* jogi karán tanult, miközben a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium statisztikai osztályán dolgozott. 22 évesen, 1871-ben került gyakornokként a minisztériumi osztályból szervezett *Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatalba*. A következő évben elvégezte a statisztikai tanfolyamot és szakvizsgát tett. 1873-tól *segédfogalmazói beosztásban* dolgozott az inté-

zetben, majd 1874-ben megszerezte jogtudományi doktori oklevelét, és még ugyanabban az évben váltóügyvédi vizsgát tett. 1878–1879-ben katonáskodott a boszniai hadjáratban, s hazatérése után megházasodott. 1882-től miniszteri titkári rangban működött a statisztikai hivatalban, 1885-ben pedig tagja lett a Nemzetközi Statisztikai Intézetnek (International Statistical Institute, ISI). Dolgozatait német és francia nyelven is publikálta. 1886-ban címzetes miniszteri osztálytanácsosi rangot nyert, és kinevezték az Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal aligazgatójává, az intézmény első igazgatója, Keleti Károly mellé. 1888-ban elnyerte a tényleges miniszteri osztálytanácsosi rangot, s a Magyar Tudományos Akadémia még ez év május 4-én felvette levelező tagjai sorába. A rendes tagok közé 1893-ban választották.

Keleti Károly halála után, 1892-ben átvette az Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal igazgatását, s 1901-ig, haláláig irányította az intézet munkáját. Ismert volt jó szervezőképességéről, közel tízéves igazgatósága alatt magas színvonalra emelte a statisztikai tevékenységet. Egyik rendkívül jelentős módszertani újítása volt az elavult lajstromozásos összeírási rendszer táblázattal való felváltása. A táblázatos forma a nyert adatok tömegét áttekinthetőbbé tette, pontosabb adatrögzítést biztosított, segítette a gyorsabb és mélyrehatóbb elemzések készítését. Egy-egy táblázaton szinte minden demográfiai adatot feltűnethettek az összeírást végző hivatalnokok. Az új metodika gyakorlati alkalmazásaként Jekelfalussy megteremtette a kormányjelentés intézményét, vagyis a statisztikai hivatal meghatározott rendszerességgel az országgyűlés elé terjesztette a legfrissebb statisztikai felméréseken alapuló elemzéseit. Az 1897. évi XXXV. tc. szám alatt jóváhagyott statisztikai törvény szintén az ő szakmai felügyeletével látott napvilágot. Ez a törvény kötelezte az állampolgárokat a valóságnak megfelelő adatok szolgáltatására, a személyes adatok kezelésének és védelmének törvényi szavatolásával.

Az elméleti tevékenység mellett a gyakorlatra is komoly hangsúlyt fektetett. Irányítása mellett 1898-ra felépült a statisztikai hivatal új – ma is használatos – főépülete a Rózsadomb lábánál az akkori Oszlop, ma Keleti Károly és Tudor, ma Buday László utca kereszteződésénél. Az építkezés 1896 októberében indult, és 1897. december 18-án ünnepélyes keretek között átadták rendeltetésének a palotaszerű épületet.

Dr. Jekelfalussy József *„A népszámlálások módszerei mellett a helységnévtárak szerkesztési módját is korszerűsítette, megteremtette a mezőgazdasági és iparstatisztikát, fokozott figyelmet szentelt a termelési mutatók elemzésének, megszervezte az első országos cigányösszeírást és foglalkozott a bűnügyi statisztika szerepével, fontosságával.”* Munkásságnak elismeréseként 1893-ban megkapta a *Ferenc József Lovagrend kiskeresztjét* és a *Lipót-* és a *Ferenc József Lovagrendnek* is tagja lett. Nemzetgazdasági elgondolásait a *Nemzetgazdasági Szemle*, a *Közgazdasági Szemle*, a *Budapesti Szemle* stb. hasábjain publikálta, de szakkiadványokat is szerkesztett, mint a *Közgazdasági és Statisztikai Évkönyv* (1887-től), a *Közgazdasági és Közigazgatási Szemle* (1893–1894) stb. A *Közgazdasági és Közigazgatási Szemle* 1894. májusi száma Jekelfalussy József 1894. április 16-án felolvasott, *Értelmiségünk és a magyarság* című akadémiai székfoglalóját jelentette meg. A dolgozatban az új módszerek szerint felgyűjtött népszámlálási adatok alapján elemezte a korabeli értelmiség összetételét, mintegy gyakorlati példát szolgáltatva az akkor még friss számlálási rendszer használhatóságára. A táblázatok segítségével értelmezte a vizsgált társadalmi réteg nemzetiségi összetételét, a gazdasági ágazatokban való arányát, a környezetükben élő írástudatlanokhoz való arányukat, a magyar nyelv ismeretét a nem magyar anyanyelvűek között, külön kitérve a községi és körjegyzőkre, lelkészekre, valamint néptanítókra mint a köznéppel leggyakrabban kapcsolatba kerülő hivatalnokokra és a hazai népoktatás alappilléreire.

Jekelfalussy József életének 52. évében Budapesten hunyt el 1901. február 12-én. Korának gyógyíthatatlan betegsége, a tüdővész végzett vele. A Statisztikai Hivatal általa építtetett főépületében ravatalozták fel, itt tartották a hivatalos parentációt, a széles látókörű tudóstól itt búcsúzott el a magyar társadalom színe-java, aztán holttestét vasúton és kocsin szállították Lontóra, ahol a Podhorszky család kriptájában helyezték örök nyugalomra.

Életrajzi adatait megtaláljuk a világhálón, de a honti, lontói kötődések megvilágításához ott alig akad kapaszkodó. Mindössze annyit tudhatunk meg, hogy 1879-ben Boszniaiból visszatérve „*még abban az évben feleségül vette Podhorszky Györgynek, Hont vármegye alispánjának leányát, Erzsébetet*” és „*felépíttette lontói kastélyát*”.

Jekelfalussy József lényegesen több szállal kötődött régióinkhoz, mint a világháló szűkszavú közlése alapján feltételeznénk. Munkája, hivatása ugyan a nagyvárosához, Budapesthez kötötte, a tudományos munkához szükséges nyugalmat, pihenést, a mindenki számára fontos kikapcsolódást azonban Lontón találta meg, új, kényelmes, korszerű kastélyában. Az épületet a domboldal mesterséges bevágásával nyert síkon helyezték el, ahonnan kitűnő kilátás nyílt a völgyben fekvő falura. Fürdőszobával, emésztögödörrel látták el, az építmény jobb szárnyát alapincéztek. A melléképületek (konyha, raktár stb.) a domb felőli oldalra kerültek, az északkeleti irányba fordított homlokzatból kiemelkedett a télikert. A kastélyt szép park vette körül, melynek az épülettől kissé távolabbi részén konyhakertet alakítottak ki. A hozományba kapott, mintegy 150 katasztrális holdat kitevő birtokból gazdasági ismereteinek felhasználásával Jekelfalussy József mintagazdaságot teremtett. Nem csupán a maga örömére, hanem az elavult gazdasági módszerek korszerűsítésének példájaként.

A megye közéletébe is bekapcsolódott. 1893–1899 között a megyei törvényhatósági bizottság póttagja volt a Hegybányai kerületben. 1895-ben a megyei küldöttség tagjaként részt vett Rudnay Béla főispán Nógrád megyei beiktatásán. A száraz életrajzi adatok mögött mindenképpen meg kell látnunk az embert: a szegényekkel együttérző birtokost, aki tudását, tapasztalatait, jelentős szakmai ismereteit felhasználva igyekezett munkát és jobb életfeltételeket biztosítani a tőle függőknek. Mai szóval élve „menedzselte” a falut, s egyike volt azoknak a jeleseknek, akik hírnevet szereztek a kis, eldugott községnek.

Jekelfalussy József születésének 150. évfordulója tiszteletére 1999-ben Lontón falunapot rendeztek, melyre a budapesti Központi Statisztikai Hivatalból is érkeztek vendégek. A szentmise után dr. Dányi Dezső (1920–2000), a Központi Statisztikai Hivatal Levéltárának nyugalmazott igazgatója, a magyar történeti demográfia jeles képviselője lényegre törő előadásban vázolta Jekelfalussy József életét és munkásságát. Kiemelte, hogy „*kitűnő érzékelvel tapintott rá a társadalmi fejlődés fájdalmas pontjaira, ezért elemző munkáival a lehetséges helyes megoldásokhoz próbált segítséget nyújtani. Módszere, átfogó gondolkodásmódja napjainkig megőrizte aktualitását!*”

Jekelfalussy Józsefet korai halála által megkímélte a sors attól a rettenetes fájdalomtól, amit szülő érezhet gyermeke elvesztése felett, hiszen egyetlen lánya, Gizella (sz. 1881. május 16.) 1902. november 12-én, 21 évesen tragikus balesetnek esett áldozatul. A park alatti domboldalon kialakított pincében ugyanis hordószám tárolták a világításra használt petróleumot. A „*kegyelmes kisasszonyka*” – ahogy a helybeliek emlegették – egy szolgálólánnyal a lámpákba valóért ment a pincébe. A gyertyákkal közlekedő két lány valamilyen hibát ejtett, és a petróleum berobbant. Mindkét fiatal teremtés belehalt a súlyos égési sebekbe. A halálesetről 1903-ban a *Honti Naptár* is hírt adott, amikor nekrológgal sorolta az 1902. év jeles halottai közé Jekelfalussy Gizikét. Az egyetlen gyermek emlékére Jekelfalussyné Podhorszky Erzsébet felújította a Szent Anna tiszteletére szentelt kis templomot, és 1911-ben

pápai engedéllyel oltárra emeltette a Labancz Jenő által festett oltárképet, melyen Gizikét a hajadon Máriaként, édesanyját pedig Szent Annaként ábrázolta a festő. A kegyelmes asszony haláláig patrónája maradt a templomnak és a falu hitéletének. A Jézus Szíve Gárda megalakítását is támogatta, segítette. A fehér selyem gárdazászló nyelére kb. 1931-ben saját kezűleg erősítette fel a Jekelfalussy család kis méretű fém címerpajzsát: hármashalom középsőjén könyöklő páncélos kar tövestől kitépett fenyőfát tart. Az eseményről nem találtam írott forrást, de Szabó István (1921–1997) gyerekkorára emlékezve gyakran emlegette, hogy a gárda kapitányaként mint az elemi iskola egyik legjobb tanulója tartotta a gárdazászlót, mikor az avatáson a kegyelmes asszony egy aprócska kalapáccsal felszegezte a címert. A templomban, az oltártól jobbra, egészen a második világháborúig szépen faragott pad állt a család rendelkezésére. Sajnos, a harcok alatt nyoma veszett. Feltehetőleg a templomba húzódó katonák tüzeltek el.

Podhorszky Erzsébet sorsa 1903-ban ismét a Jekelfalussy család egy tagjához kapcsolódott. Második férjével, a szintén megözvegyült Jekelfalussy Lajos (1848. október 1.–1911. július 22.) altábornaggyal június 15-én kötött házasságot Lontón. A korabeli *Honti Lapokban* az eseményről a következő hír jelent meg: „*Jekelfalussy Lajos, császári és királyi kamarás, altábornagy, osztályfőnök a közös hadügyminisztériumban és özvegy Jekelfalussy Józsefné szül. Podhorszky Elza, néhai Jekelfalussy József dr. miniszteri tanácsos, a statisztikai hivatal kiváló főnökének özvegye, mint jelentettük, e hó 15-én egybekeltek. Az esküvőt a családi gyászra való tekintettel a legnagyobb csendben Lontón, a menyasszony birtokán tartották meg, s az esketést is Braun Ferenc, az ottani plébános végezte. Az esküvőn, mint tanúk a vőlegény testvére, Jekelfalussy Zoltán császári és királyi kamarás és a menyasszony testvére, Podhorszky László dr. szerepeltek. Az esküvő után a házaspár Bécsbe, a férj állandó tartózkodási helyére utazott.*”

A jekelfalusi és margitfalvai Jekelfalussy család Szepes vármegyei eredetű. 1770-ben Jekelfalussy János, statisztikusunk dédapja, Feleden, Jánosiban, Simonyin, Kerekgedén, Felsőhangonyon és Lukovistyén volt birtokos. Báró Vécsey Borbálával kötött házasságából született 1766-ban József (†1826) császári-királyi tanácsos és kamarás, aki tudományszerező, tehető emberként volt ismert, s aki a francia háború idején mintegy húszezer forintnyi adóval segítette az államot. 1808-ban ugyancsak húszezer forinttal támogatta a Ludovica Katonai Akadémiát, és tízezer pengőforint alapítvánnyal a Nemzeti Múzeumot. 1817. május 17-én körösszegi és adorjáni gróf Csáky Anna Máriával kötött második házasságából négy gyermek született, köztük: (II.) József (a statisztikus édesapja) és Sándor, kinek vonalát követve négy gyermeke között csakhamar rálelünk Lajosra, a későbbi honvédelmi miniszterre, Podhorszky Erzsébet második férjére.

Jekelfalussy Lajos a Zemplén megyei Szacsúron született 1848. október 1-jén. Katonatiszt volt, 1869-ben avatták hadnaggyá. 1873. december 10-én Veszprémben kötött házasságot mándi Márton Antóniával, frigyükből egy fiú (István) született 1874. szeptember 27-én. Jekelfalussy Lajos 1879–1880-ban a Ludovika Akadémia tanára volt, majd a honvédelmi minisztériumban dolgozott. 1890-ben ezredesi rangot kapott, 1892-ben pedig a szatmári 12. honvédgyalogezred parancsnokává nevezték ki. Tevékenysége elismeréséül ekkor kapta meg a *Vaskorona-rendet*. 1894-ben a debreceni 80. gyalogdandár parancsnokául rendelték, 1896-ban vezérőrnaggyá léptették elő, 1899-től a székesfehérvári V. honvédkerület parancsnoka lett. 1901 májusában megözvegyült. Ugyancsak 1901-ben tüntette ki Ferenc József császár a *Lipót-renddel*, majd 1905-ben kinevezte császári és királyi altábornaggyá. 1906-ban az alkotmánypárt színeiben a Zólyomi kerületet képviselte. A második Wekerle-kormányban 1906. április 8-ától 1910. január 17-éig a honvédelmi miniszter posztját látta el. Rákóczi

újrateremtésekor 1906 októberében „négy különvonatnyi előkelőség élén Orsovánál fogadta II. Rákóczi Ferenc, fia, édesanyja, Zrínyi Ilona, alvezérei és nevelőapja, Thököly Imre koporsóját”. A *Honti Lapok* 1909-ben hírül adta, hogy „Jekelfalussy Lajos, a Wekerle-kormány volt hadügyminisztere, gyalogsági tábornok nyugalomba vonul, ez alkalommal a királytól az I. oszt. vaskoronarendet kapta kitüntetésül. Lontói birtokára vonul vissza.”

Figyelemre méltó, hogy a Bécsben és Budapesten otthonos, magas társadalmi-politikai pozíciót betöltő katonatiszt a pihenés éveit lontói birtokán óhajtotta tölteni. Feleségével együtt már korábban is bekapcsolódott Hont megye társasági életébe. Az akkori Honti Múzeum Pongrácz Elemér igazgató által 1902-ben szerkesztett képes katalógusában már szerepelnek a kegyelmes asszony által adományozott tárgyak: a 10-es tételszám alatt Jekelfalussy József halotti címere, a 199-es tételszám alatt Podhorszky György arcképe (olajfestmény), a 203-as tételszám alatt Podhorszky György és a 231-es tételszám alatt Jekelfalussy József fényképe. A korabeli *Honti Lapok* hasábjain gyakran találkozunk Jekelfalussy Lajos és neje nevével. Az újságból tudjuk, hogy 1903-ban „Jekelfalussy Lajosné a Honti Múzeum választmányi tagja lett”, 1909-ben pedig azt közölte a lap, hogy „Jekelfalussy Lajos az ipoly-sági Sportclub színelőadásáról távol maradvá, jegymegváltás címén felülfizetett 5 koronát.” Ugyancsak ez évben jelentette a lap, hogy „Jekelfalussy Lajos és neje üdvözlő távirattal köszöntötték dr. Wilczek Frigyes grófot főispáni székébe való beiktatása alkalmából: Örömmel üdvözlik főispánjukat és szívből gratulálnak. / Jekelfalussy Lajos és neje.”

A társasági-társadalmi élet eseményei mellett Jekelfalussy Lajos a község igényeire is kellő figyelmet fordított. Közbenjárására köveztette le a hatóság az Ipolyszakállosról Lontóra vezető országutat; a közbiztonság növelése érdekében pedig csendőrséget telepített a faluba.

1910-ben a kastély is javításra szorult: a talajvíz okozott gondot. A Lévai Állami Levéltárban fennmaradt Jekelfalussy Lajosné július 2-án írt levele, melyben a minisztertől „kultúrtechnök mielőbbi kiküldését” kéri. A komáromi Magyar Királyi Kultúrtechnöki Hivatal foglalkozott az esettel, a levéltári anyagban megtalálható az 1075/1910-es számon iktatott üggyel kapcsolatos műszaki leírás, mely rögzíti, hogy a fagomba terjeszkedését az elégtelen vízelvezetés okozza; egyúttal a cél érdekében javasolja az emésztőgödör áthelyezését és a kastély körüli terület alagcsövezését. A javítási munkálatokkal járó gondok, kellemetlenségek ellenére a kegyelmes asszony benevezett az 1910. szeptember 24-től október 2-ig tartó Hont vármegyei gazdasági kiállításra, és a szőlészet-borászatban aranyérmes (I. díj) és dícsérő oklevelet, a háztartási bemutatón IV. díjat és elismerő oklevelet szerzett.

Jekelfalussy Lajos számára a nyugalmas, falusi élet és pihenés éveit kurtára szabta a sors. Az ipolyszakállosi plébániahivatal halotti anyakönyve 1911/28-as számú bejegyzése szerint „Jekel- és margitfalvi Jekelfalussy Lajos, valóságos belső tanácsos, császári és királyi kamarás, nyugalmazott császári és királyi tábornok, volt magyar királyi honvédelmi miniszter, kotyvasói és podhorai Podhorszky Elza férje az utolsó szentkenetben részesítve, július 22-én, 63 éves korában szív-érelmeszesedés következtében Lontón elhunyt.” A családi sírboltban helyezték örök nyugalomra július 24-én, a temetési szertartást Pompéry Aurél plébános végezte.

A másodszer is megözvegyült Erzsébet ezentúl is Lontón töltötte nyarait, míg telente általában Budapesten tartózkodott. Agyvérzés következtében hunyt el Budapesten 1937. január 18-án, őt is a lontói kriptában temették el. A birtokot Jekelfalussyné halála után öcscsének, Podhorszky Lászlónak a fiai örökölték, akik eladták dr. Vidlička lévai orvosnak. A doktor tudószanatóriumot szeretett volna a kastélyban működtetni, de először bérbe adta a gazdaságot. A bérletet Holló József ipoly-sági ügyvéd közvetítette két zsidó testvérnek,